

Terminska kupčija z žitom na borzi.

Ta zadeva je našim bralcem znana. Česar so se mnogoteri poslanci bali, se je zgodilo. Komisija gospodske zbornice, kateri se je izročil sklep poslanske zbornice v pretres, je ta sklep zavržla. Brez dvoma ga zavrže tudi gospodska zbornica. Potem pride prvotni sklep gospodske zbornice zopet nazaj v poslansko zbornico. Skoraj gotovo se bo poslanska zbornica morala udati in sprejeti to, kar je že enkrat sklenila gospodska zbornica, namreč: Vladi se izroči pravica, da prepove spekulativno kupčijo z žitom na borzi, naj se začne ta kupčija v kateri koli obliki. Sicer je pa zbornica dunajske žitne borze 29. novembra sklenila, da od 1. maja 1903 preneha takšna kupčija.

Postava proti prodajalcem po hišah.

Kdo ne pozna kupčije od hiše do hiše? Prodaja se razno blago: robci, gumba, milo, glavniki itd., rešeti in druga suha roba. So kraji po Kranjskem, Goriškem in Južnem Tirolskem, kjer ljudje svoje družine prerediti samo z dobičkom od te prodaje. Trgovci ne gledajo radi te trgovine po hišah; to je očividno. Na drugi strani je pa tudi resnično, da se mnogokrat od teh barantačev kupi slabo blago; da žene, hlapci in dekle kupijo marsikaj, kar je nepotrebno in bi ne kupili, ako bi se jim k temu ne ponujala prilika. Zbornica je dne 2. decembra sprejela nujni predlog dr. Plačka, da se takoj začne obravnava o tem postavnem načrtu, katerega je že davno sklenil obrtni odsek. Postava se vtegne končno sprejeti v tem smislu, da prebivalci onih krajev, ki ne morejo drugače živeti, kakor o tem prodajanju, bodo smeli se s tem baviti tudi v bodoče. Občine pa bodo dobile pravico, da bodo smele prepovedati tako prodajanje, če se njim dozdeva nepotrebno ali za nje škodljivo.

„Slovanska zveza“.

Naši kmetje občutijo jako hudo ostrosti zdajšnjega vojaškega zakona. Vojaške postave po drugih državah niso tako ostre, kakor v Avstriji. »Slovanska zveza« (Slovenci, Hrvati, Rusini in katoli. Čehi) se je posvetovala o olajšavah, katere naj se podelijo kmetom in obrtnikom v vojaških zadevah. Tozadevni predlog se bo vložil v kratkem v poslanski zbornici.

»Sedem, gospod učitelj, a s svojo priraščeno osem; ali Feliks... on jih ima mnogo manj.«

»A ha«, pravijo gospod učitelj, »ti hočeš reči, da bi pri njem prišel poprej do dna? — No dobro, pripoveduj mi, kako je bilo včeraj s tem tvojim mlinom in Feliksom; bodemo videli, morebiti se ti ne bode treba slačiti do kraja.«

In sedaj je Jakec povedal vse, kar mu je Feliks storil in kako ni on kriv, da mu je njegov nos slučajno prišel med zobe. Ta odkritosrčen govor je gospoda učitelja prepričal popolnoma, da je Jakec nedolžen in Feliks, ki je imel manj kož, moral se je sedaj pripraviti na nekaj.

Pri vsakem prepiru se morata torej zaslizati obe stranki, a ne samo jedna, ako hoče biti sodba pravična, kakor to vidimo pri prepiru med Feliksom in Jakcem.

Smešničar.

Naravoslovno. Neko šolo je obiskal šolski nadzornik ter vprašal nekega dečka: »No Mihec, ali mi veš povedati, kako velik je osel?« Mihec: »Tako velik, kakor...« (obtiči jeclaje). Šolski nadzornik: »Le povej, saj menda veš!« Mihec: »Tako velik, kakor — jaz!« Šolski nadzornik: »Kaj? Kako prideš do tega odgovora?« Mihec: »Saj pravi gospod učitelj vedno, da ni večjega osla, kakor sem jaz.«

Dopisi.

Iz Ptuja. (Premembe.) Po smrti dr. Miheliča potrebovali so Ptujčani, pred vsem župan pek Ornik, še drugega nemškega ali nemčurskega odvetnika. To pa gotovo zaradi tega, da bi dr. Fihtenaua ne bilo strah, ali da bi ta preveč denarja ne zaslužil pri mestni hranilnici, pri »voršusu«, pri trgovcih itd. Našli so ga v imenitem Celju, g. dr. Ambrositscha, kateri je bil sprva »rechtsanwalt«, pozneje pa »advokat« — po napisu na deski. Da je pristen Nemec, kakor Ornik, Sadnik, Kolenc in dr., to kaže že pisava njegovega imena! Pri nas si namreč nekateri domišljujejo, da je mogoče izlezti iz slovenske kože vsaki čas, da je rojen Slovenec že Nemec, če piše svoje ime z nemškimi črkami, ali po nemškem pravopisu! To pa danes še ni dovolj. Pravi Nemec mora biti dandanes tudi luteranske ali protestantske vere. To je bil dr. Ambrožič. Vsled tega je bil kaj priljubljen! Mestna hranilnica mu je segla pod pazduhe, »Štajerc« ga je priporočal, po gostilnah, prodajalnicah in uradih so mu bili povsodi naklonjeni. In sedaj vendar odhaja! Iz Ptuja preseli se celo v slovensko Ljubljano! Ali so mu Nemci in nemčurji dali premalo zaslužiti? Ali beseda »rechtsanwalt« na deski, nemški trak na verižici ure, njegavo luteranstvo in ono nekaterih njegovih pisarjev ni privabilo dovolj strank?

Ali se je gospod doktor res že skregal z županom Ornikom, kakor pripoveduje g. Kalhberg? Tudi to bi bilo mogoče! Ker so svoje dni notarja Filafero-ta odstranili iz ravnateljstva mestne hranilnice, ker se Orniku ni hotel vklanяти, se je morebiti tudi dr. Ambrožič zbal, da zgubi zastopstvo hranilnice! »Štajerc« pa bode posebno žalosten, da zgubi zvestega prijatelja, da mlademu protestantu v Ptuj ni mogel tako dobro postlati, da bi ga ne mikalo v slovensko Ljubljano iz nemčurskega Ptuja proč! Mi pravimo: Srečno pot!

Sv. Martin ob Paki. Končali smo občinske volitve, katere so bile zelo živahne. Prejšnji župan, g. Martin Pirtošek, je vsled podlih napadov nasprotne stranke odklonil izvolitev za župana. Nato je bil izvoljen g. Ivan Klančnik, vrl mož, ki se popolnoma zaveda svojih dolžnostij kot katoličan in Slovenec. Vsi shodi, vse laži, nizkotni napadi, grožnje in prošnje nasprotnikov niso torej nič pomagale. Zaradi lažij in nesramnih napadov so bili nekateri že obsojeni, drugi pa še pridejo na vrsto.

Nasprotniki so baje imeli pripravljeno godbo in pa »pünfer« smodnik, da bi streljali, ako bi prodrli s svojim županom. Sedaj si pa godejo doma za pečjo, smodnik bodo pa prihranili za prihodnje občinske volitve.

Nerazumljivo nam je bilo pred vsem obnašanje slovenskega advokata dr. Majer-ja, kateri se je na strani nemškega barona »hrabro« bojeval zoper zavedne slovenske kmete. Ta čin je popolnoma po receptu kranjskih liberalcev: zoper zavedne katoliško-narodne kmete se je treba poslužiti tudi Nemcev in renegatov, ako sami niso dovolj močni.

Dr. Majer-ja ne bomo sodili mi, obsojilo ga je že njegovo dejanje. Svetujemo mu pa, da se da drugokrat voliti v deželni zbor od nemških baronov, Slovence pa naj pusti v miru. Na pravem mestu so bile besede zavednega kmeta: »Ta gospod je že večkrat povdarjal, da moramo biti zavedni Slovenci, tukaj pa pomaga nemškemu baronu potisniti nas v kot. Moja »oferca« je bolj zavedna Slovenka, nego gospod dohtar.« Gosp. dr. Majer! Ni res, da je bridko slišati tako pikro resnico iz ust priprostega slovenskega kmeta?

Dobrna pri Celju. V štev. 91. »Dobrovine« opozarja gospod dopisnik iz Dobrne »voditelje Bralnega društva«, da so se »nemskutarji« — ta izraz rabi gospod dopisnik —

»lotili tudi društva«. V društvenih pravilih se nahaja § 8, ki pravi: »Društvo vodi odbor od društvenikov voljen...« Po vsej pravici smatra se torej podpisani odbor »voditeljem Bralnega društva«, ki ima pravico in dolžnost zastopati in »braniti« društvo, ako je treba. Podpisani odbor dovoljuje si torej na odstavek omenjenega dopisa, kjer se govori o društvu, odgovoriti sledeče: Odboru »Braln. društva« je dobro znano, da ima društvo obilo nasprotnikov, vendar je odbor mnenja, da so dotični nasprotniki duševno na tako nizki stopinji, da ne morejo žaliti društva, zakaj društvo stoji tako visoko, da mu vsi jeziki nasprotnikov ne segajo niti do podplatov, zato se mu ni zdelo vredno odgovarjati na neslana izzivanja.

Društvo je nadalje nepolitično, in zato ni njegov namen segati kot tako v političen boj med obema strankama na Dobrni. Društvo ima pred seboj razločno začrtan cilj v § 2. svojih pravil, namreč: »a) pospeševati vsestransko omiko in društveno življenje s čitanjem poštenih krščanskih časopisov in knjig; b) razveseljevanje v besedah, igrah, petju ter v znanstvenem razlaganju in predavanju.« In ta svoj cilj skuša doseči po svojih močeh, po tem potu stopa naprej ne meneč se za raznovrstna podtikanja in neslana natolcevanja »prijateljev« in »neprijateljev«. Za drugo se ne briga. V svesti si svojega višjega stališča, prezira društvo z veliko hladnokrvnostjo »preklinjanje hripavih srak«, prepričano, da bi moralo nehati biti »Bralno društvo« za Dobrno, ko bi ga hvalili njegovi nasprotniki.

Nadalje je podpisani odbor mnenja, da ima vsaka dobra stvar svoje nasprotnike, da je torej popolnoma naravno, da jih ima tudi »Bralno društvo«. Čim več jih je takih nasprotnikov, tem večja čast za društvo, zakaj iz tega lahko vidi, da je na pravem potu, in ravno to bo navduševalo odbor, da podvoji svoje moči v dosego svojega namena.

Nikdo pa naj ne misli, da se društvo, oziroma odbor koga ali česa boji. Ne! Društvo je prestalo v novejših časih hude boje, kateri so ga pa očistili, kateri so ga okrepili, in hvaležno je celó svojim nasprotnikom, zakaj ravno te borbe so mu pomagale na kvišku, in če Bog da in sreča junčka, na tej višini hoče ostati in iz te višine bo s pomilovanjem gledalo na različen »drobiž«, ki se zaletuje vanj, kakor razkačen kostrun v trden zid.

Odbor torej v vsej ljubezni opozarja nasprotnike društva, naj ne mahajo po zraku, društva namreč ne bodo zadeli. Ako bi se pa zgodilo, da bi kedo segel predaleč, našlo bo društvo sredstva, da zapre sapo dotičnim junakom. Do sedaj se je pa rabila v boju proti društvu še vedno le uganka 73 »Zimskih večerov«, ki pravi: Pes rjavček, nikdar len, — laja skozi plot koščen.

To naj zadostuje za danes s pripombo, da je odbor hvaležen gospodu dopisniku za pohvalne besede. Odbor si dovoljuje omeniti samo to, da bi si nikdar in nikakor ne dal »brisati prahu s svojih škornjev« od »nasprotnikov«, zakaj, kakor pravi gospod dopisnik jih »nasprotniki poplavlajo z blatom«. Škoda se pa zdi odboru škornjev, da bi postali »blatni«.

Odbor »Bralnega društva« na Dobrni.

Razne stvari.**Iz domačih krajev.**

Častnim občanom je imenovala občina Sv. Marko blizu Ptuja veleč. g. Janeza Možina, nadučitelja v pokoju, za njegovo plodno delovanje na markovski šoli skozi 32 let.

Promocija. Na graškem vseučilišču je bil dne 28. m. m. promoviran doktorjem prava g. Vekoslav Kukovec, pravni praktikant pri dež. sodniji.